

“Arbeidskrapte tackelt Belgische groei”

“Het aantal vacatures en het aantal werkzoekenden zijn in ons land onvoldoende op elkaar afgestemd. Meer dan in andere Europese landen zet dat een rem op de groei.”

De Belgische arbeidsmarkt zette de voorbije jaren mooie prestaties neer. In die mate zelfs dat bedrijven het alsmear moeilijker hebben om hun vacatures in te vullen. Het grote aantal openstaande vacatures is enerzijds een graadmeter van de gunstige economische conjunctuur. Anderzijds is de situatie ook steeds meer structureel van aard, te wijten aan demografische factoren en aan de slechte matching tussen vacatures en werkzoekenden. Doordat zij nijpend en structureel wordt, beperkt de krapte op de arbeidsmarkt de mogelijkheden van bedrijven om nieuwe activiteiten te ontplooiën. Hierdoor keert het oorzakelijk verband tussen groei en krapte om. Het probleem stelt zich in België scherper dan elders in de eurozone. Het draagt ertoe bij dat de Belgische economische groei allicht ook de komende jaren onder die in de eurozone zal blijven.

Volgens cijfers van Eurostat bedroeg de Belgische werkloosheidsgraad in de eerste negen maanden van 2018 gemiddeld 6,3%. Dat is twee procentpunten lager dan het eurozone-cijfer. De werkloosheidsdaling van de voorbije jaren was voornamelijk te danken aan de hoge arbeidsintensiteit van het aan de gang zijnde economische herstel. Die weerspiegelt de mate waarin de bbp-groei wordt omgezet in groei van de werkgelegenheid.

In de periode 2014-2017 genereerde elk procentpunt reële bbp-groei 0,64 procent groei in de werkgelegenheid, wat meer is dan tijdens eerdere herstelperiodes. Op die manier kwamen er in België sinds 2013 netto zo'n 240.000 banen bij.

De sterk presterende arbeidsmarkt uit zich ook in een recordaantal openstaande vacatures. In het tweede kwartaal van 2018 bleven in België 3,5 banen op 100 oningevuld. Deze vacaturegraad (gemeten als het aantal vacatures in verhouding tot het totaal aantal beschikbare banen) is het op één na hoogste cijfer in de Europese Unie. De toegenomen krapte op de arbeidsmarkt blijkt ook uit een enquête van de NBB bij bedrijven in de industrie: waar één op acht bedrijven momenteel kampt met een tekort aan geschoolde arbeidskrachten.

Krapte alsmear meer structureel

De krapte op de arbeidsmarkt volgt niet enkel uit het economisch herstel. Zij vormt ook alsmear meer een structureel probleem dat al langer speelt. Zo bleef het aantal openstaande vacatures ook doorheen de financiële crisis van 2008-2012 op een hoog niveau. In een aantal sectoren, waaronder de gezondheidszorg, is het aantal vacatures tijdens de crisis zelfs blijven toenemen. De structurele krapte is in belangrijke mate toe te schrijven aan de nood aan vervanging van gepensioneerden.

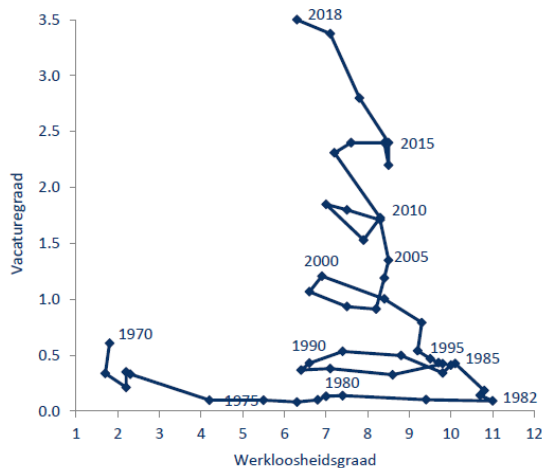

Vooral Vlaanderen wordt met dat probleem geconfronteerd. De natuurlijke uitstroom uit de arbeidsmarkt is er sinds 2010 groter dan de instroom. Een oorzaak blijft de relatief lage gemiddelde leeftijd waarop de arbeidsmarkt effectief wordt verlaten. Ondanks inspanningen om mensen langer te doen werken, blijft de effectieve pensioenleeftijd in België ruim onder het Europese gemiddelde.

Naast het onvoldoende kunnen opvangen van de uitstroom ligt ook de slechte matching tussen vacatures en werkzoekenden aan de grondslag van de krapte. De oorzaken daarvan zijn velerlei, maar de nog resterende groep werklozen bestaat alsmaar minder uit mensen die de bedrijven nodig hebben.

Het probleem blijkt ook uit de Beveridge-curve. Die geeft de afruil weer die er in principe tussen de vacaturegraad en de werkloosheidsgraad bestaat. In België klom de vacaturegraad sinds 1995 fors hoger terwijl het werkloosheidspercentage veeleer hoog bleef, wat wijst op een gebrekkig matchingproces (figuur 1). In verschillende Europese landen, waaronder Duitsland, Nederland en Tsjechië, ging een eveneens hoge vacaturegraad intussen wel gepaard met een veel lagere werkloosheidsgraad dan in België.

Figuur 1 – Beveridge-curve in België

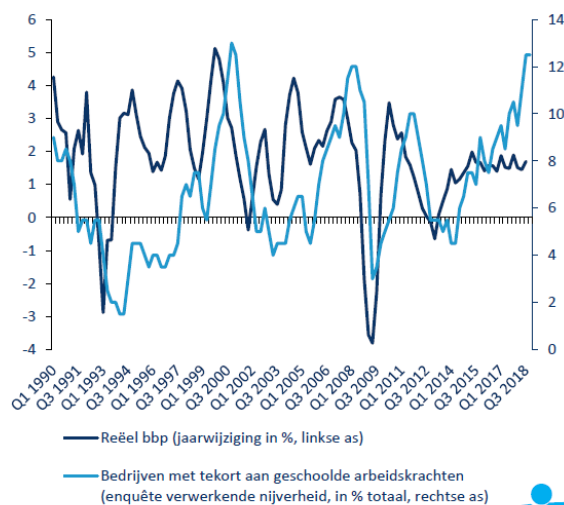

Bron: KBC Economic Research gebaseerd op Eurostat en NBB.Stat

Structurele krapte zet rem op groei

Traditioneel is er een positief verband tussen krapte op de arbeidsmarkt en de economische conjunctuur. Wanneer het aantal vacatures toeneemt, dan is dat immers een graadmeter van een positieve economische dynamiek. Maar als zij nijpend en structureel wordt, zet de krapte uiteindelijk een rem op het groeipotentieel van de economie omdat de mogelijkheden van bedrijven om extra activiteiten te ontplooiën worden ingeperkt. Het oorzakelijk verband tussen groei en krapte keert dan om. Een indicatie dat we in België op dat omslagpunt zijn aambeland, is de toenemende kloof tussen de bbp-groei en het door bedrijven gerapporteerde tekort aan geschoolde arbeidskrachten (figuur 2). Los van de directe impact op de potentiële arbeidsinzet, zorgt de krapte bovendien voor opwaartse druk op de lonen, wat de concurrentiekracht van de bedrijven terug in gevaar kan brengen.

Figuur 2 - Arbeidsmarktcrapte en groei in België

Wij gaan er daarom van uit dat de arbeidsmarktcrapte de groeivertraging van de Belgische economie, die we verwachten vanuit conjuncturele hoek, extra accentueert. Dat uit zich in een Belgische bbp-groei die aanhoudend lager zal uitvallen dan die gemiddeld in de eurozone. Concreet verwachten wij voor dit en volgend jaar een reële bbp-groei in België van 1,5% en 1,4%, tegenover 2,0% en 1,7% in de eurozone. Maar ook daarna dreigt de Belgische economie relatief te zullen blijven underperformen.

Wat eraan te doen?

De slechte matching tussen vacatures en werkzoekenden is opvallend, gezien de inspanningen in de voorbije jaren tot activering van werkzoekenden en tot arbeidsbemiddeling om werkzoekenden op te leiden en te begeleiden naar knelpuntberoepen. Daarom blijft een verder doorgedreven activeringsbeleid noodzakelijk, dit gekoppeld aan andere maatregelen (bv. het actief sturen van jongeren naar arbeidsgerichte beroepskeuzes, het aanmoedigen van mobiliteit op de arbeidsmarkt).

Daarnaast moeten niet enkel werklozen maar ook inactieven naar een baan worden geleid. Om de kwantitatieve arbeidstekorten op te vangen, is verder ook een rol weggelegd voor een actief migratiebeleid, dat mensen met de nodige competenties naar ons land moet halen. Ten slotte zullen ook bedrijven water bij de wijn moeten doen. Dat kan door bij hun aanwervingen de lat wat lager te leggen, om nadien nieuwe werknemers via opleiding en begeleiding de nodige competenties bij te brengen.

Auteur:	Johan Van Gompel Senior Economist KBC Economics
----------------	---

Tom Simonts
Senior Financial Economist
KBC Groep

E-mail:
Tel:
Mobile:

tom.simonts@kbc.be
+32 2 429 37 22
+32 496 57 90 38

Address: KBC Groep
Havenlaan 2 (GCM)
B 1080 Brussels

Een samenwerking van KBC Groep.

Neem een kijkje op www.kbceconomics.be, www.kbcsecurities.com en www.kbcam.be

In-/Uitschrijven op de mailing lijst van The Front Row?

Stuur een e-mail naar frontrow@kbc.be met vermelding "The Front Row" en/of "Notendop".

Disclaimer

Deze publicatie vormt een algemene duiding van de economische actualiteit en kan niet beschouwd worden als beleggingsadvies of als beleggingsaanbeveling met betrekking tot de beschreven financiële instrumenten, noch wordt er enige beleggingsstrategie voorgesteld. In sommige gevallen kan deze publicatie evenwel verwijzen naar en samenvattingen bevatten van beleggingsaanbevelingen van andere entiteiten van de KBC-groep.

De informatie opgenomen in deze publicatie mag worden hergebruikt, op voorwaarde dat dit wordt aangevraagd en dat KBC expliciet met dit hergebruik heeft ingestemd. Het hergebruik moet in ieder geval beperkt blijven tot de tekstuele informatie. KBC Bank heeft beroep gedaan op de door haar betrouwbaar geachte bronnen voor de informatie opgenomen in deze publicatie. De accuraatheid, volledigheid en tijdigheid van de informatie wordt evenwel niet gegarandeerd. Er wordt niet gewaarborgd dat de voorgestelde scenario's, risico's en prognoses de marktverwachtingen weerspiegelen noch dat ze in realiteit tot uiting zullen komen.

KBC Groep NV noch enige andere vennootschap van de KBC-groep (of enige van hun aangestelde) kunnen aansprakelijk gesteld worden voor enige schade, rechtstreeks of onrechtstreeks, die het gevolg is van de toegang tot, de consultatie of het gebruik van de informatie en de gegevens vermeld in deze publicatie of op de websites www.kbcam.be, <http://www.kbcsecurities.be> en www.kbcprivatebanking.be.

KBC Groep NV – onder toezicht van de FSMA – www.kbc.com